

Udskriftsdato: 21. december 2025

KEN nr 9209 af 22/03/2023 (Historisk)

Ankestyrelsens principmeddelelse 4-23 om serviceloven - kan-bestemmelse - ligebehandlingsprincippet - behandling

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 22-52016

Ankestyrelsens principmeddelelse 4-23 om serviceloven - kan-bestemmelse - ligebehandlingsprincippet - behandling

Principmeddelelsen fastslår

Servicelovens bestemmelse i § 102 om behandling er en ”kan-bestemmelse”. Kommunen har efter bestemmelsen mulighed for, men er ikke forpligtet til, at bevilge tilbud af behandlingsmæssig karakter efter serviceloven. Der er ikke krav om, at kommunen skal træffe en generel beslutning om at anvende servicelovens § 102, men kommunen er bundet af det forvaltningsretlige ligebehandlingsprincip.

Kommunen er derfor forpligtet til at sikre, at lighedsgrundsætningen iagttages. Det betyder, at kommunen vil skulle tilbyde behandling efter serviceloven, hvis kommunen i tilsvarende situationer bevilger hjælp efter bestemmelsen.

En borger, der har behov for behandling, skal benytte det sædvanlige behandlingssystem efter sundhedslovgivningen, men kommunen kan beslutte, i hvilket omfang den vil bevilge behandling.

Hvis en kommune vælger at anvende servicelovens § 102, kan den beslutte hvilke former for behandling, der er omfattet. Kommunen har derfor mulighed for at lade enhver form for behandling være omfattet, dvs. både alternative og sundhedsfagligt anerkendte behandlinger. Dette gælder, uanset om behandleren har en sundhedsfaglig autorisation, ydernummer eller lignende.

Derudover skal kommunen i det enkelte tilfælde foretage en konkret og individuel vurdering af, om tilbuddet af behandlingsmæssig karakter er nødvendigt med henblik på at bevare eller forbedre borgerens fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og om det imødekommer kriteriet om ikke at kunne opnås gennem de behandlingstilbud, der kan tilbydes efter anden lovgivning. Det betyder, at hvis borgeren fx har udtømt sine muligheder i det ordinære behandlingssystem, vil kommunen i dette tilfælde kunne bevilge behandling efter servicelovens § 102. Overvejelser om behandlingens effekt mv. kan indgå i kommunens vurdering af, om et konkret tilbud af behandlingsmæssig karakter kan anses for at være nødvendigt.

Kommunen behandler ansøgninger om bevilling af behandling efter serviceloven. Kommunens afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen. Det gælder også, når kommunen generelt har besluttet ikke at bevilge behandling (og derfor allerede af den grund meddeler afslag på ansøgningen).

De konkrete sager

I sag nr. 1 fik borgeren afslag på behandling, da Ankestyrelsen lagde vægt på, at behandling af en spiseforstyrrelse i form af Binge Eating Disorder (BED) hører under sundhedssektoren. Ankestyrelsen henviste i den forbindelse til, at det forhold, at det i sundhedssektoren er besluttet, at der ikke gives behandling til patienter med spiseforstyrrelsen BED, ikke kan begrunde, at hjælpen skal ydes efter reglerne i den sociale lovgivning. Ankestyrelsen stadfæstede derfor kommunens afgørelse. Styrelsen besluttede at genoptage sagen til principiel behandling til afklaring af, hvilken betydning kan-bestemmelsen i servicelovens § 102 kan have for borgerens materielle rettigheder efter serviceloven. Ankestyrelsen fastholdt afgørelsen, da servicelovens § 102 er en kan-bestemmelse, og kommunen havde besluttet ikke

at anvende bestemmelsen ift. behandling af BED. Kommunen var derfor ikke forpligtet til at foretage en konkret og individuel vurdering.

I sag nr. 2 fik borgeren afslag på behandling i form af Body SDS fra kommunen, fordi behandling som udgangspunkt skal leveres af det sædvanlige behandlingssystem efter sundhedslovens bestemmelser.

Kommunen havde henvist til, at borgeren ville kunne modtage en behandling tilsvarende Body SDS behandling i det ordinære behandlingssystem, fx ved henvisning til fysioterapi eller lignende. Ankestyrelsen stadfæstede kommunens afgørelse, da servicelovens § 102 er en kan-bestemmelse, og kommunen havde besluttet ikke at anvende bestemmelsen for så vidt angår Body SDS behandling. Kommunen var derfor ikke forpligtet til at foretage en konkret og individuel vurdering.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har behandlet to sager om behandling efter serviceloven principielt. Det har vi gjort for at afklare, i hvilket omfang kommunerne er forpligtet til at bevilge behandling efter servicelovens § 102. Derudover fastslås det i principmeddelelsen, at det efter en konkret vurdering er enhver form for behandling, kommunerne kan bevilge efter servicelovens § 102.

Denne principmeddelelse ændrer praksis i forhold til, i hvilket omfang kommunen er forpligtet til at bevilge behandling efter serviceloven. Ankestyrelsens hidtidige praksis har været offentliggjort i principmeddelelse 5-13 og 28-17.

Da praksisændringen medfører, at kommunerne i modsætning til efter hidtidig praksis kan træffe en generel beslutning om ikke at bevilge behandling efter serviceloven, uden at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af borgerens behov, er der ikke grundlag for, at kommunen eller Ankestyrelsen genoptager tidligere afgjorte sager.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022.

- § 102 om behandling

Praksis

Kasserede:

Følgende principmeddelelser er kasserede og gælder ikke længere (historisk):

nr. 5-13: Principmeddelelsen fastslog, at kommunen altid skulle foretage en konkret og individuel vurdering af, om borgeren opfyldte betingelserne for at få behandling efter serviceloven, herunder hvilken betydning et fastsat serviceniveau havde for den konkrete afgørelse, og om den påtænkte indsats afhjælp borgerens behov.

Nr. 28-17: Principmeddelelsen fastslog, at tilbud om behandling efter serviceloven var betinget af, at borgeren havde behov for en ganske særlig behandling, og at der ikke var et relevant behandlingstilbud inden for det sædvanlige behandlingssystem. Det gjaldt i situationer, hvor borgeren efter en konkret vurdering var afskåret fra at benytte de sædvanlige behandlingstilbud fx på grund af utilstrækkelig specialviden eller ekspertise.

De konkrete afgørelser

Sag nr. 1, j.nr. 22-52016

Du har klaget over Ankestyrelsens afgørelse af 1. april 2020, hvor vi stadfæstede kommunens afgørelse af 11. oktober 2019 om behandling af Binge Eating Disorder (BED). Vi har den 22. januar 2022 besluttet at genoptage din sag.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til den ansøgte behandling.

Det betyder, at vi fastholder vores afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke er forpligtet til at bevilge dig behandling for BED.

Hvad er afgørende for resultatet

Kommunen har i sin afgørelse lagt vægt på, at behandling af en spiseforstyrrelse hører under sundhedssektoren, og at kommunen generelt har besluttet ikke at tilbyde særskilt behandling til patienter med BED.

Kommunen har i sin afgørelse bemærket, at det forhold, at sundhedssektoren har etableret en behandlingsindsats, som kun rummer lette til moderate tilfælde af BED, ikke ændrer ved kommunens vurdering, fordi kommunen generelt har besluttet ikke at tilbyde behandling af BED efter servicelovens § 102.

Kommunen har tilbudt dig socialpædagogisk støtte, men du har afvist dette. Du gør dog gældende, at du gerne vil tage imod tilbuddet om socialpædagogisk støtte, hvis du kan få bevilget det ansøgte rehabiliteringsophold på behandlingssted X efter reglerne om socialpædagogisk støtte.

Vi er dog enige med kommunen i, at der er tale om behandling, ikke socialpædagogisk støtte. Vi henviser til behandlingssted X's hjemmeside, hvor indsatsen er beskrevet til primært at bestå af forskellige terapiformer.

Vi forstår kommunens vurdering således, at kommunen - i hvert fald i forhold til behandling af BED - generelt har fravalgt at anvende bestemmelsen efter servicelovens § 102.

Vi kan tilføje, at det forhold, at sundhedssektoren ikke tilbyder den af dig ønskede form for behandling, ikke fører til, at kommunen forpligtes til at anvende bestemmelsen om behandling efter serviceloven.

Servicelovens § 102 er en kan-bestemmelse. Kommunen er efter denne bestemmelse i udgangspunktet ikke forpligtet til at bevilge hjælp efter bestemmelsen. Kommunen er dog forpligtet til at sikre, at ligebehandlingsprincippet iagttages. Det vil sige, at tilsvarende sager behandles lige i retlig henseende.

Om reglerne

Behandling efter servicelovens § 102 kan bevilges til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Tilbuddet kan gives, når dette er nødvendigt med henblik på at bevare eller forbedre borgerens fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og når dette ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der kan tilbyde efter anden lovgivning.

Servicelovens § 102 er en "kan-bestemmelse", som giver kommunen mulighed for at bevilge tilbud af behandlingsmæssig karakter. Bestemmelsen fastsætter imidlertid ikke nogen forpligtelse for kommunen, som således kan træffe en generel beslutning om, at der i kommunen ikke tilbydes hjælp til behandling.

Hvis kommunen vælger at anvende bestemmelsen om behandling, kan den beslutte hvilke former for behandling, der er omfattet. Kommunen har mulighed for at lade enhver form for behandling være omfattet, dvs. både alternative og sundhedsfagligt anerkendte behandlinger.

Hvis kommunen anvender bestemmelsen, skal kommunen iagttage ligebehandlingsprincippet og foretage en konkret og individuel vurdering af, om behandlingsmuligheder i sundhedssektoren er udtømte, og om behandlingen er nødvendig.

Sag nr. 2, j.nr. 20-1125

Du har klaget over X Kommunes afgørelse om behandling, konkret Body-SDS. X Kommune afgjorde sagen den 17. december 2019.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til den ansøgte behandling.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke er forpligtet til at bevilge dig Body-SDS behandling.

Hvad er afgørende for resultatet

Kommunen har i sin afgørelse lagt vægt på, at muskelmassage, bevægelse af led samt træning af åndedræt som Body-SDS behandling som udgangspunkt skal leveres af det sædvanlige behandlingssystem efter sundhedslovens bestemmelser.

Kommunen har henvist til, at du vil kunne modtage en behandling tilsvarende Body-SDS behandling i det ordinære behandlingssystem, for eksempel ved henvisning til fysioterapi eller lignende. Det er også kommunens vurdering, at der udtømmende er gjort op med muligheden for at modtage Body-SDS i det ordinære sundhedssystem, idet der kan kompenseres med fysioterapi i forskellige varianter gennem tilbud i det ordinære behandlingssystem.

Vi forstår kommunens vurdering således, at kommunen har fravalgt at anvende bestemmelsen i servicelovens § 102 til at bevilge hjælp til behandling, i dit tilfælde Body-SDS behandling, til borgere, som fx vil kunne få anvist anden tilsvarende behandling i sundhedsvæsenet. Kommunen kan beslutte, i hvilket omfang den vil bevilge behandling.

Servicelovens § 102 er en kan-bestemmelse. Kommunen er efter denne bestemmelse i udgangspunktet ikke forpligtet til at bevilge hjælp efter bestemmelsen. Kommunen er dog forpligtet til at sikre, at ligebehandlingsprincippet iagttages. Det vil sige, at tilsvarende sager behandles lige i retlig henseende.

Om reglerne

Behandling efter servicelovens § 102 kan bevilges til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Tilbuddet kan gives, når dette er nødvendigt med henblik på at bevare eller forbedre borgerens fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og når dette ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der kan tilbydes efter anden lovgivning.

Servicelovens § 102 er en ”kan-bestemmelse”, som giver kommunen mulighed for at bevilge tilbud af behandlingsmæssig karakter. Bestemmelsen fastsætter imidlertid ikke nogen forpligtelse for kommunen, som således kan træffe en generel beslutning om, at der i kommunen ikke tilbydes hjælp til behandling.

Hvis kommunen vælger at anvende bestemmelsen om behandling, kan den beslutte hvilke former for behandling, der er omfattet. Kommunen har mulighed for at lade enhver form for behandling være omfattet, dvs. både alternative og sundhedsfagligt anerkendte behandlinger.

Hvis kommunen anvender bestemmelsen, skal kommunen iagttage ligebehandlingsprincippet og foretage en konkret og individuel vurdering af, om behandlingsmuligheder i sundhedssektoren er udtømte, og om behandlingen er nødvendig.